

GRESS - *forum*

*Husk
Gresskurs '97*

3-96

Redaktøren

"Det har vært en tendens i den senere tid, å skylde på nematode når man har hatt vanskelig for å diagnostisere en skade på plengress. Dette fordi (a) nematoden er ikke synlig for det menneskelige øye, (b) symptomene på skade er generelle av natur og skyldes en bredt spekter av såvel

andre sykdommer som miljømessige belastninger, og (c) skader er i mange tilfelle assosiert med sykdomskompleks som skyldes en eller flere sykdommer eller miljømessige påvirkninger.

I tillegg er kunnskap og forsøksresultater vedrørende hvilken innflytelse og skade nematoder har på forskjellige plengressarter svært begrenset. De fleste nematoder gjør nytte for seg, ved å medvirke til nedbryting av organisk materiale. Bare noen få er skadegjørere i plengress sammenheng.

Disse linjene er hentet fra boken "Turf Management for Golf Courses" av Dr James B Beard, utgitt i 1982!

Det virker underlig, at et problem som har vært kjent gjennom svært mange år, under mange forskjellige klimatiske

forhold, ennå ikke har blitt viet oppmerksomhet. Vi må arbeide for at et samlet Norden kan gjennomføre et forskningsprosjekt som gir oss noen svar.

For de som virkelig vil beskytte sine greener har man i Skottland tatt i bruk plasthall prinsippet. Ved Loch Lomond GC ble en luftfylt plasthall benyttet i vinter, men da for å lage et bedre arbeidsmiljø og et klima som tillot arbeider på greenene mens været utenfor tilsa noe annet. Alle greens skulle gjennomgå et større vedlikeholdsprogram. For kunne arbeide på tørre greens ble følgende skaffet til veie: en enorm plastboble, på 500 m², som ble holdt opp ved hjelp av en stor vifte. Bobla hadde ca 3 meter takhøyde som tillot bruk av bl.a. traktor på greenen. Den oppgis å kunne motstå vind opp til 60 km/t, og "kan skaffes" i alle størrelser opp til 30 da.

I følge Course Superintendent Ken Siems, tok det tre og en halv time å flytte bobla, fra en green til en annen. Noe å tenke på til neste høst?

Under et besøk på Saltex'96 i september, som er en utstilling rettet mot alle som vedlikeholder gress, idrettsanlegg, veddeløpsbaner, lekeparker osv. var det interessant å legge merke til hvor stor plass som ble viet utdanning av greenkeepere. En stor hall var fylt opp av anerkjente Colleger fra hele UK. Alle kunne tilby utdanning innen vedlikehold av golfbaner, og flere hadde egen bane ved skolen. Disse banene, som f. eks. ved Elmwood College, gjennomgår en særdeles intensiv

ombygging, da dette inngår som et ledd i undervisningen.

"At samtlige som arbeider innen golfindustrien øker vårt image, høyner vår status, bedrer vår kvalitet..."

"Det jeg primært føler behov for å forbedre, er administrative rutiner og kunnskaper. De fleste innen vårt yrke er praktikere. Jeg føler at vårt ansvarsområde blir større i nær fremtid, og administrasjon er det temaet som de fleste av oss har behov for mere kunnskaper om."

Følgende sitat er sakset og oversatt fra et intervju med Gerry Byrne, Golf Course Superintendent ved Luttrellstown Castle Golf Club i bladet "Greenside Newsletter". Greenside Newsletter er medlemsbladet til den Irske Greenkeeperforening GCSAI (Golf Course Superintendents of Ireland).

GRESS - forum

ISSN 0804-8665

GRESS-forum 3/96
Redaksjonen avsluttet
november

GRESS-forum er et frittstående organ som sendes ut til bl.a. medlemmene i NGA. Signerte artikler i bladet er nødvendigvis ikke NGA's offisielle eller redaktørens syn, og står således for artikkel-forfatterens egen regning.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendt matriell. Innsendt matriell returneres ikke hvis det ikke blir bedt om det.

**UTGIVER
REDAKTØR
ANNONSESALG**
Tor Senstad
2355 Gaupen
Telefon 62 35 43 36
Telefax 62 35 41 06

REDAKSJONSKOMITE
Alfred Jonsson
Hans Ording
Stål Bø
Tor Senstad

Neste utgave:
GRESS-forum 4/96
Materialfrist 30.11.96

Kjøp-salg-stilling ledig/søkes:
pris pr spaltelinje
kr 36.00 inkl. mva.

Forsidefoto
Foto: Tor Senstad

Sats/trykk
Hagen Offset a.s.

INNHOLD

- 2 Redaktørens spalte**
- 4 Presidentens hilsen**
- 5 Eftersåning af golfgreens**
- 9 Vinterskader**
- 11 Den fremtidige sjefgreenkeeper**
- 12 - 13 - 14 Forhandlerguide**
- 15 Affe's hjørne**
- 16 Helse - Miljø - Sikkerhet**
- 18 Produktnytt**
- 21 Feedback 96**

Park™ er gjødseltyper utviklet spesielt med tanke på bruk i parker, på golfbaner, fotballbaner og andre grøntarealer.

Park™ Miniprill 22-4-8+4S
Park™ Golf 13-0-15+Mikro
Park™ Green 15-0-18+Mikro

Hydro Agri produserer og selger dessuten følgende gjødseltyper i Norge:

Fullgjødsel®
Kalksalpeter™
Superba™

Hydro Agri, Markedsseksjon Norge, 0240 Oslo
Tlf: 22 43 21 00, Fax: 22 43 24 20

PRESIDENTENS HILSEN

Hvor ble den av, sommeren 96? Den har passert i følge kalenderen, forhåpentligvis som en frisk sommervind; mild og fin. Men akk, det vil alltid finnes en og annen haglbyge som kommer rasende inn og ødelegger og river opp de frukter som vi har laget.

Vi har en stor oppgave foran oss med videreutdanning, for å kunne takle de utfordringer vi møter innenfor fremtidens greenkeeping. Både arbeidsledere og sommeransatte trenger utdanning, vi vil ellers alt for lett bli overkjørt av «økonomer» eller klubbens banearkitekt; med 35 i hcp. Vi er simpelthen ikke flinke nok til å argumentere verbalt eller skriftlig med den kunnskap som vi har tilegnet oss gjennom vedlikehold av golfbaner.

Derfor er det nå viktig at vinteren benyttes til kursing/etterutdanning for derigjennom å få vår kunnskap ut til medlemmer og ikke minst

Stål Bø
President NGA
Sjefgreenkeeper Bærum
Golfklubb

sørge for et enda bedre vedlikehold. Det er fremdeles mye som kan gjøres bedre.

*Med andre ord:
vi ses på gresskurs 97!*

Noe av det som har opptatt greenkeepere den siste tiden, er nematoder. Her må det bare konstateres at kunnskapen som finnes om dette, er svært mangelfull. Men, når rådgivere vi har kontaktet, mener at vi må ta problemet alvorlig. Da må vi innrette oss etter dette. Nematoder er et vanskelig tema, som mangler grunnforskning; Når man vet hvor små vi er i Norge, må vi søke felles innsats på området. Internasjonal satsing med tilstrekkelig kapital er nødvendig for

å gi økonomisk trygghet for forsøksvirksomheten.

Det er på bakgrunn av blant annet slike ting, de nordiske greenkeeperforeningene har bedt de nordiske golfforbundene, om å sette av en eller halvannen krone pr spiller pr år, til et fond. Dette vil gi øket innsats på forskning, som berører de klimatiske vanskeligheter vi opplever i Norden. La oss håpe at de tar denne henvendelsen alvorlig.

Det må også være mulig med et samarbeide mellom fotballforbundene og golfforbundene, slik at felles mål kan oppnås. Det er det samme hjulet vi skal finne opp.

Til slutt må nevnes en sak, som er beklagelig og lei. Det er ting som tyder på at det er turbulent rundt en del arbeidsforhold på banene. Personlig mener jeg at dette ikke er en sak som skal behandles av NGA. Men det NGA kan gjøre; er å øke kompetansenivået hos alle involverte parter, gjennom informasjon og kursing.

Alle arbeidstvister er vanskelige, ikke minst på en golfbane, hvor det er mye følelser og ikke minst, veldig mange værmessige faktorer man ikke kan styre. Men der det finnes en god arbeidskontrakt og likeledes et måldokument for hvordan banen skulle drives, er jeg sikker på at en del av turbulensen, blir til lette krusninger i vannglasset.

Finn fram blåswix'en og smør skia, det er vinteren som kommer.

*Takk for en fin sesong.
Stål.*

Grand Lake Geneva. Foto: Stål Bø.

EFTERSÅNING AF GOLFGREENS

Tema

Eftersåning er en process hvor man sør for nyt frø i etableret græs eller i pletter med tynd eller manglende græsbestand. Af de mange årsager til eftersåning er nogle mere håndgribelige end andre. Uanset årsagerne så bliver problemet med at etablere nye kimplanter i greens med etableret græs eller i greens med tynd græsbestand en kamp for tilværelsen for de nye planter. Kimplantedødeligheden vil være meget stor, fordi det etablerede græs, eller filtaget i greens, vil virke som en barriere mod frøets kontakt med vækstlaget. Ligeledes vil det etablerede græs øve stor konkurrence mod de nye planter ved optagelse af vand, gødning og lys uanset hvilken såteknik, der anvendes. Ved omtanke og sund fornuft kan man ændre balancen til fordel for de nye kimplanter og øge antallet af overlevende planter.

Man må aldrig betragte eftersåning af greens som værende en engangsbehandling. Eftersåning må betragtes

Martin Petersen M.Sc.
International Turfgrass
Agronomist

som værende et vedvarende præventivt program mod dårlig plantebestand på greens. Eftersåning må foretages med jævne mellemrum i løbet af vækstsæsonen. I USA er det almindeligt at efterså greens 6-8 gange i løbet af sæsonen. Ved den hyppige eftersåning vil man øge mængden af det ønskede frø i frøbanken, og øge chancerne for at man kan bibeholde en intakt vegetation af de ønskværdige græsser. Man bør være opmærksom på, at de udsåede græsarter på greens ikke har mulighed for at blomstre og sætte frø som eenårigt græs, hvor en enkelt plante kan danne 360 spiredygtige frø i løbet af en periode på nogle få uger. Ved eftersåning i etableret græs kan det være flere år, inden man ser en forbedring eller ændring i plantebestanden. I pletter med tynd eller manglende græsbestand ser man resultatet af efter-

såningen meget hurtigt. Man bør altid betragte eftersåning som værende en langtidsinvestering. Såfremt man ønsker en ændring i plantebestanden her og nu, så er det ikke eftersåning, man skal sætse på, så må der foretages en storstilet renovering eller rekonstruktion af greenarealet, som evt. vil omfatte udskiftning af det tilstedeværende vækstlag, eller i hvert fald en udskiftning af det tilstedeværende græs med nysåning eller lægning af nye græstørv. Eftersåning er et relativt billigt alternativ til omlægning af greens, fordi eftersåning ikke i nævneværdig grad ødelægger spilleoverfladen på greens, eller hindrer fortsat spill på greens. En renoveringssåmaskine til greens bør findes på enhver golfbane.

Årsager til eftersåning.

Mange greenkeepere eftersår greens flere gange om året, som regel i forbindelse med «luftning» af greens. Man kan efterså med frø af den art og sort,

Forts. side 6

S/48 AUTOMATISKE VANNINGSANLEGG

Rain Control

Styringsautomatikk

RAIN BIRD

Spredere og ventiler

VI GRATULERER FØLGENDE
GOLFKUNDER MED VALG AV
S/48 VANNINGSANLEGG:

ARENDAL GOLFKLUBB	LARVIK GOLFBANE
ASKER GOLFKLUBB	ØPPEGÅRD GOLFKLUBB
BORRE GOLFBANE	OSLO GOLFKLUBB
DRØBAK GOLFKLUBB	OSTØEN COUNTRYCLUB
FREDRIKSTAD GOLFBANE	RANDSFJORDEN
GOLFPARK	
GAUSDAL GOLFBANE	SORKNES GOLFKLUBB
GRENLAND GOLFKLUBB	SOLA GOLFKLUBB
GRØNDALEN GOLFBANE	STAVANGER GOLFKLUBB
HAUGER GOLFBANE	TYRIFJORD GOLFKLUBB
HEDMARK GOLFKLUBB	ØSTMARKA GOLFKLUBB
KJEKSTAD GOLFKLUBB	ÅLESUND GOLFBANE
DRAMMEN GOLFKLUBB	

S/48 har mange års erfaring og er idag Skandinavias ledende leverandør av automatiske vanningsanlegg.

S/48 utfører prosjektering, levering av komplette anlegg eller deleanlegg, service og instruksjon.

Ta kontakt med oss for en nærmere informasjon.

S/48

SALG OG SERVICE I NORGE
O. Skaaret A/S
Postboks 229, 1371 Asker
Tlf. 66 90 12 94. Fax 66 90 12 95

der blev anvendt ved anlæg af greens. Alternativt kan man vælge nye og bedre sorter af den samme græsart. Det kan være sorter med bedre sygdomstolerance, bedre stresstolerance, eller bedre tilpasning til de miljømæssige forhold. Det primære formål må under alle omstændigheder være at undgå problemer, som forringer spillekvaliteten og greenens æstetiske udseende.

Nogle greenkeepere venter med at efterså greens, indtil behovet direkte foreligger som følge af problemer i miljøet eller som følge af problemer med det udførte vedligehold. I tidens løb begynder græsset at ældes, det opstår tegn på dårlig plantebestand. Plantebestanden bliver tynd, genvæksten efter slid bliver langsom, modtageligheden mod sygdomme større. Der er begyndende etablering af tokimbladet ukrudt og fremmede græsarter. Alle disse symptomer kan udvikles over en bred basis, eller kan forekomme på kun en enkelt green eller en del af en green. Udseendet af greens kan variere i løbet af vækstsæsonen. Græsset kan degenerere på grund af stor belastning, som følge af mange spilede runder af golfspillere med stålpikes på skoene. Græsset kan også degenerere som følge af intens skygge,

dårlige gødningsforhold, meget lav klippehøjde og generel dårlig pleje.

Når man ser de første symptomer på dårlig plantebestand, må man finde årsagen til, at plantebestanden bliver dårlig. Man må herefter korrigere de hidtil anvendte plejeprogrammer. Man må overveje at introducere nye og bedre græsarter og sorter tilpasset de lokale vækstforhold, man må forbedre sygdomskontrollen og fremfor alt justere gødningsforhold og gødningsplaner, evt. også ændre klippepraksis. Det kan være, det bliver nødvendigt at forbedre lysforholdene, og skaffe mere sol til græsset.

Morgensol er mere effektiv end eftermiddagssol.

Når vækstproblemerne er tydelige, er det tiden at tage en objektiv vurdering af det hidtil anvendte plejeprogram. Man bør kontrollere filtlagets tykkelse og græssets rodudvikling og vækst. Man bør kontrollere gødningsforholdene i vækstlaget og sikre sig, at græsset får de nødvendige gødningstoffer i de rigtige mængder og i det rigtige forhold til hinanden. Dette gælder også mikronæringsstofferne. Man bør kontrollere og evt. korrigere pH-værdien i vækstlaget. Man bør ligeledes kontrollere, at den anvendte klippehøjde er passende for de tilstedeværende græsarter og sorter, og til antallet af spille-

de runder på golfbanen. Selv små justeringer i klippehøjde kan give stort udslag i græssets udseende og sundhedstilstand.

Eftersåning i sig selv løser ikke alle problemerne på greens. Et kontinuert kombinationsprogram bestående af eftersåning og effektiv pleje vil være nødvendig til kontrol af specielle problemer. Hvis eenårig rapgræs er det store problem på greens, vil eftersåning i sig selv være ineffektiv, såfremt man ikke ændrer plejeprogrammet, eller evt. anvender kemiske midler til kontrol af det eenårige rapgræs.

Overvejelser i forbindelse med eftersåning.

Man må sikre sig, at den græsart og sort man vælger til eftersåning, passer sammen med det græs, der findes på de eksisterende greens. Vær opmærksom på bladbredde, bladfarve og andre egenskaber i valgte arter og sorter. Man bør aldrig begå den dumhed at efterså greens med krybende hvene med almindelig hvene, eller omvendt. Man kan altid uden problemer og med fordel anvende rødsvingel i forbindelse med eftersåning på alle typer greens. Rødsvingel vil spire hurtigere end hvenearterne og under bestemte forhold som f.eks i forårstiden give hurtigere spilleklare greens med bedre kontrol mod eenårig rapgræs.

SKJEBERG GOLFKLUBB, Sarpsborg søker

HEAD GREENKEEPER

Skjeberg Golfklubb disponerer en 18-hulls bane som ble åpnet i 1978, par 72, 5580 meter. Antallet medlemmer har passert 900, og klubben har velordnet økonomi. Banen ligger i et vakkert park- og skogsterreng med kort avstand til Sarpsborgs by- og boligområder. Skjeberg Golfklubb har et høyt ambisjonsnivå og ser positivt på et utvidet samarbeid med øvrige klubber i Sørøst-Norge og i Vest-Sverige/Bohuslän. Vår nåværende head greenkeeper ønsker å gå over i en annen bransje, og vi søker derfor en velkvalifisert person som kan være en drivkraft i den videre utvikling av banen.

Head Greenkeepers oppgaver innebærer blant annet:

- ansvar for banens totale vedlikehold og utvikling i henhold til fastsatte mål
- ansvar for personal, budsjett og kostnader
- praktisk arbeid på banen

Vi søker Head Greenkeeper med:

- dokumentert teoretisk og praktisk erfaring fra vedlikehold av golfbane
- gode samarbeids- og lederevner, strukturert arbeidsform, energisk og kreativ

Lønn og øvrige vilkår blir vi sikkert enige om.

Kontakt formann i Banekomiteen;

Ole Neumann tlf 22663530 (kontor) eller 69155438 (privat) for ytterligere informasjon. Skriftlig søknad merket Head Greenkeeper vedlagt attester og referanser sendes snarest til:

Skjeberg Golfklubb, Postboks 3014 Kurland, 1712 Sarpsborg.

Rekordstort fremmøde ved NGAs markvandring til Oustøen CC.

Mange greenkeepere kæmper en hård kamp for at opnå ensartede spillekvaliteter på alle greens. De stræber efter ensartethed enten efter egen overbevisning, eller efter krav og pres fra spillerne. Man kan så diskutere, om alle greens skal vedligeholdes på samme måde, skal samtlige greens indeholde samme græsart og sort. Svaret herpå afhænger af det syn, man har på golfspillet. Hvis man mener, at evnen til «at læse» den enkelte green er en del af golfspillet, så er der jo ingen grund til større diskussion. Så må plejeanstrengelserne fokuseres på egenarten af hver enkelt green. Hvis dette kræver anvendelse af en græsart bedre tilpasset de miljømæssige forhold, så må man vælge den græsart, selv om det måske kræver en anden plejestrategi for den pågældende green. Del kan måske være nødvendigt at anvende almindelig rapgræs på fugtige skyggefulde greens, hvor ingen andre græsarter trives. Hvis man har den overbevisning, at en runde golf skal spilles på ensartede hurtige greens, så vil man altid have store problemer med at udligne rullelængden for bolder på de forskellige greens.

Såtid og teknik.

Frøspiring kræver tilstedeværelse af vand og optimal temperatur. For at få succes med eftersåning må begge krav efterkommes. For at spiringsprocesserne kan sættes igang må frøet optage mindst 60-70% af dets egen vægt af vand. Spiringsprocesserne er endvidere afhængig af konstant fugtighed i vækstlaget, indtil der er dannet en kimplante. Ved eftersåning må man derfor sikre sig, at vandingssystemet fungerer effektivt. Man må reparere eller udskifte de sprinklere som ikke fungerer. Det eftersåede areal må vandes med jævne mellemrum i spiringsfasen. Det kan under visse forhold være for hver anden time. Det kan være en fordel at dække de eftersåede arealer med en fibertext dug for at reducere risikoen for vanderosion.

Temperaturforholdene spiller en afgørende rolle for spiringsprocesserne. Krybende hvene kræver temperatur på

12-14°C inden spiringsprocesserne går i gang. Ved den laveste temperatur spirer græsset kun med ca. 50%. Eenårig rapgræs spirer ved jordtemperatur på 10-12°C. Rødsvingel begynder spiringsprocesserne ved lavere temperatur. Man kan i det hele taget spørge, om Krybende hvene er det rigtige græs på greens under nordskandinaviske forhold.

Vækstsæsonen er meget kort for krybende hvene. Græsset starter forårsvæksten meget og væksten standser meget tidligt i efteråret. Den almindelige hvene har noget længere vækstperiode, og er dominerende græsart på naturlige græsarealer i nordskandinavien. For ved eftersåning at opnå et plantebestand i foråret så hurtigt som muligt, vil man altid anvende en vis mængde rødsvingel. Rødsvingelen vil spire og etablere sig hurtigere end de øvrige græsarter, og dermed være med til at danne en tidlig vegetation, der vil øge konkurrencen mod eenårig rapgræs. Den rutinemæssige eftersåning i løbet af vækstsæsonen må foretages i relation til vækstrytterne i de forskellige græsarter. I den tid de forskellige græsarter normalt danner frøstængler, er plantebestanden tynd og ikke så aggressiv som på andre tidspunkter. Eenårig rapgræs er altid mindst aggressiv i foråret, og mest aggressiv i efteråret.

Kendskab til græssernes økologiske forhold vil være gavnlig i forbindelse med eftersåning. Hvis man vil efterså i perioder med dårlige temperaturforhold, kan det være en fordel at anvende forspiret frø, og efter såning at tildække det tilsåede areal med en fibertext dug. Kimplanterne må have tid til at udvikle sig og tid til at samle et tilstrækkeligt stort indhold af karbohydrater til at modstå de miljømæssige stresspåvirkninger. Der bør derfor, afhængig af forholdene, være en hvileperiode på ca. 6 uger inden græsset udsættes for større stresspåvirkninger.

Når græsfrøet er spiret må kimplanterne konkurrere med de eksisterende planter om den tilgængelige gødning, fugtighed og lysmængde. Inden man påbegynder et eftersåningsprogram, må man reducere konkurrenceforholdene for det eftersåede græs. Dette gøres bedst ved mekanisk at udtynde den eksisterende plantebestand og evt. klippe græsset lavere end man normalt gør. Alternativt kan man reducere græsvæksten ved anvendelse af et væksthæmningsmiddel.

Forts. side 8

NGA-KALENDER

GRESSKURS'97 6-10 JANUAR

Se også side 17

- Arrangør : NGA
Info tlf. : 90 55 48 58
Sted : Sundvolden Hotel
3531 Krøkkleiva tlf. 32159140
Kursavgift : Kr. 2.600,- innen 3. desember.
Betales direkte til NGA
Helpensjon: Pr. pers. i dobbeltrom: 670,-
Enkeltromstill. pr dag: 200,-
Dagpakke : m/lunsj: 215,-
m/lunsj og middag: 445,-
(tillegg for festmiddag)
Opphold m.m. betales til hotellet
Kurs 1 : Grunnkurs, 36 timer:
Innføring i vedlikehold
Førstehjelp
Internkontroll
Max 25 deltagere
Kurs 2 : Halv til to dagers forelesninger:
Drenering
Hva skjer i år 2010?
Soppsydommer
Biologisk bekjempelse av sopp
Vinterskader
Næringsstoffer og bruken
Nematoder
Miljøvennlig vedlikehold
Førstehjelp
Gjødselsforsøk i Sverige
Internkontroll for arbeidsleder
Max 25 + 25 deltagere

BIGGA Turf Management Exhibition BIGGA National Education Conference

- Tid : 20 - 24 Januar 1997
Sted : Harrogate
Emner : Utdanning og varemesse

68th Annual GCSAA International Golf Course Conference and Show

- Tid : 10 - 12 Februar 1997
Sted : Las Vegas
Emner : Utdanning og varemesse

Nordisk Park & Golf Expo'97

- Tid : 23 - 26 Septemberr 1997
Sted : Elmia i Jönköping
Emner : Utdanning og varemesse

GRESSKONSULENTER:

MARTIN PETERSEN M.Sc.
International Turfgrass Agronomist
Søparken 134
DK-5260 Odense S
Tlf 00 45 66 15 02 84
Fax 00 45 65 92 05 84

S-O DAHLSSON
GRÄSKONSULT HB
Sven-Ove Dahlsson Agr Dr
Föreningsgatan 24
S-260 20 Teckomatorp
Tlf 00 46 418 607 85
Fax 00 46 418 611 85
Mob 00 46 10 243 7063

Tema

“Slitssåning” vil i sig selv ikke reducere konkurrencen fra de etablerede planter og fremme etablering af det eftersåede frø ved fuld plantebestand. Man kan fremme planternes etablering og overlevelsessevne ved at efterså i forbindelse med «prikning» eller hul-pibeluftning af greens. Ved at efterså i prikkehullerne kan kimplanterne spire og udvikle sig uden konkurrence fra det etablerede græs. Man kan også anvende «prikkemaskinen» udelukkende til eftersåning. I denne forbindelse skal huldybden kun være 1-2 cm afhængig af filtlagets tykkelse. Hvis større områder på greenen er uden vegetation, vil kraftig vertikalskæring, spiking og fjernelse af det døde plantemateriale efterfulgt af eftersåning og

topdressing være den bedste løsning. Generelt må man konstatere, at jo større pletter eller områder uden vegetation, desto større er chancerne for at eftersåning skal blive en succes.

Væksthæmningsmidler.

For at mindske konkurrenceeffekten fra det eksisterende græs kan man anvende et væksthæmningsmiddel som f.eks. Mefluidid der sælges i Danmark under navnet EMBARK. Ifølge amerikanske undersøgelser skal der anvendes 28 g aktivt stof pr da i foråret. Midlet må udsprøjtes i god tid inden eftersåning skal finde sted. Det vil i praksis sige dagen før eftersåning. Mefluidid kan også anvendes til bekæmpelse af eenårig rapgræs. Der anvendes igen 28 g aktivt stof pr da i foråret efterfulgt af behandling med yderligere 7 g aktivt stof pr da på et senere tidspunkt.

Når eftersåning er tilendebragt, skal det eftersåede areal toppdresses. Der bør anvendes et toppdressingsmateriale der svarer til sammensætningen af vækstlaget. Der bør anvendes så meget topdressing at hullerne fyldes. Ved vanding på et senere tidspunkt, vil materialet i hullerne sætte sig, og der vil opstå en fordybning, der vil beskytte frøet mod de værste slidskader. I forbindelse med eftersåning må greens gødes. Der bør anvendes en NPK-gødning med et forhold mellem N-P og K

som 1-2-1. Udregnet på basis af Nitrogen må der tilføres ca 250-500 g pr 100 m². Såfremt arealet dækkes med Fibertex og vandes vil frøet spire i løbet af ca. 8-10 dage. I løbet af 4-6 uger vil planterne begynde at danne sideskud, og så skulle planterne være store nok til at kunne konkurrere mod det eksisterende græs. I den første tid efter fremspring af det eftersåede græs bør man øge klippehøjden på greens i henhold til frøvalget.

Miljø og plejemæssige variable der påvirker tilpasning og kvalitet af græsset på golfgreens.

MILJØ:

Temperatur
Skygge
Klippehøjde og hyppighed
Lys
Fugtighed
Nedbørsmængder
Snedække
Vækstlagets sammensætning
Greenkonstruktion
Dræningsintensitet

PLEJE:

Græsarter
Klippehøjde og hyppighed
Gødskning og pH
Sygdomme
Luftning -toppdressing
Filtlaget
Vandning -vandkvalitet
Spilleintensitet
Greenhastighed

Jo større pletter eller områder uden vegetation, desto større er chancerne for at eftersåning skal blive en succes.

NYHET -97

RANSOMES

Det bästa är gott nog!

Frontline 728

PGM AB, Box 1063, S-581 10 Linköping. Tel: +46(0)13 27 04 00. Fax: +46(0)13 27 05 86.

Email: info@pgm.se Hemsida: <http://www.pgm.se>

Kontakta Din återförsäljare för info.

VINTERSKADER

PRAKTISKE FORSØK -

DEKKING AV GREENER

Tema

Bakgrunn

Julie Dionne, agronom og Poa Annua forsker på Laval Universitetet i Quebec, besøkte tre nordiske golfklubber i midten av oktober. I Norge skal Lars Linde og Oslo Golfklubb kopiere de dekkingsforsøk som Julie har ledet i Canada.

Royal Canadian Golf Federation, Canadian Turfgrass Research Foundation og Quebec Turfgrass Research Foundation har finansiert prosjektet over en tre-års periode på Laval Universitet i Quebec og på Montreal Golf & Country Club. Dekkingsforsøkene har vært utført på Poa Annua greener, da Poa Annua greener er vanligst forekommende og at de er meget utsatt for vinterskader.

Julie tror at Poa Annua vil bli anerkjent som ønsket gress på greener og at modifiserte Poa sorter vil bli å kjøpe i fremtiden. Sorter med vesentlig bedre egenskaper vedrørende kulde og sykdom. Flere forskningsprosjekter pågår i USA og Canada.

Nyanlagte greener med Krypkevein har ikke de samme overvintringsproblemene.

Prosjektets formål er å vurdere hvilke metoder for dekking av greener som er best, da utbudet fra markedet er stort. Mange baner i Canada har dekket greenene i mer enn 10 år.

Styregruppen for nordiske forsøk har i samarbeid med greenkeeperforeningene ansett forsøksresultatene som meget interessante å overføre til nordiske forhold.

Styregruppen har derfor besluttet å kopiere forsøkene i Norge, Sverige og Finland.

Snø

Tørr snø isolerer meget bra og kan gi gode forutsetninger for overvintring.

15 cm med tørr snø kan være tilstrekkelig for å beskytte mot lengre kuldeperioder.

Imidlertid vil perioder med regn eller tø ødelegge snøens isolerende

Paal Midtvåge
banekonsulent NGF

egenskaper.

Snø eller islagets egenskaper avgjøres av været og ikke sjefsgreenkeeper, desverre!

Dekking - beskyttelse mot snø, is, regn, temperatur osv.

Industrien i Canada tilbyr en rekke produkter med usikre egenskaper og usikre anbefalinger for aktuelle klimatyper.

Resultatene i Canada har vært meget varierende og usikre for å unngå eller begrense vinterskader. Bra resultat et år har blitt snudd til katastrofe året deretter.

Dette er hovedårsaken til at det kanadiske prosjektet ble startet.

Mål for prosjektet.

- Evaluere effektiviteten for forskjellige dekkningsteknikker.
- Bestemme temperaturprofilen under forskjellige duker og lign.
- Bestemme effektivitetsfaktoren på forskjellige dekkningsteknikker.

Typer av dekkningsteknikker som er testet i disse forsøkene:

1. Permeabel (gjennomtrengelig) duk.
2. Impermeabel duk.
3. Luftmellomrom og impermeabel duk utvendig.
4. Tynn filt og impermeabel duk utvendig.
5. Tykk filt og impermeabel duk utvendig.
6. Permeabel og impermeabel duk utvendig.
7. Permeabel duk, matte av treull; ca. 5 cm og impermeabel duk utvendig.
8. Permeabel duk, halm, impermeabel duk utvendig.

I tillegg hadde man kontrollruter uten noen form for beskyttelse.

Under dukene ble Rovral og rottegift (i halm og treull) benyttet forebyggende.

Målinger som ble utført etter fjer-

ning av duker.

Fysiologiske målinger av gressets kvalitet og overlevelsessevne.

Temperaturprofiler i høyde med plantens krone, 10 cm og 20 cm ned i vekstmassen.

Klima.

I Quebec er klimaet som norsk innlandsklima med relativt mye snø (opp til 120 cm) gjennom hele vinteren. Lufttemperaturen fra midten av november til midten av mars varierer fra -26°C til +10°C.

Store variasjoner fra uke til uke.

I Montreal var snødybden mellom 0 og 15 cm hele vinteren og med både regn og snø i løpet av vinteren. Temperaturmålinger ved plantenes vekstpunkt.

I Quebec var temperaturen for kontrollruten konstant på 0°C, mens temperaturen i Montreal varierte fra -17°C til +5°C. Store variasjoner fra dag til dag og en min. temperatur på -17°C medførte at Poa Annua gikk ut 100 % i kontrollruten.

Forts. side 10

Julie Dionne, Lars Linde, Stål Bø og Haakan Eriksson.

Foto: Paal Midtvåge

Ved dekkning med kun duk var temperaturprofilen som ovenfor og lik kontrollruten.

Ved bruk av halm og treullmatte var temperaturen gjennom hele vintersesongen mellom 0°C og +2°C, både i Montreal og Quebec.

Resultater fra forsøkene i Montreal.

Kontrollruten ble spilleklar 50 dager senere enn rutene som var dekket med ovennevnte type 7 og 8. Disse to kom best ut av testene. Forsøkene er gjentatt over 2 år med tilsvarende resultater. Ikke dermed sagt at banene som lykkes med dekkning åpner tidligere, men de kan ved åpning presentere et bedre pro-

isolering.

b) Alltid bruke tett duk utvendig.

c) Ta lokale klimaforhold i betraktning når type tiltak skal bestemmes.

d) Registrere temperaturprofilen ved plantens krone, for å kunne søke forklaringer til eventuelle uforutsette resultater.

e) Installere og fjerne dekkningen på rett tidspunkt.

f) Benytte permeabel duk på våren, etter at vinterdekkningen er fjernet.

g) Anerkjenn at vinterdekkning ikke kan erstatte god design, konstruksjon og godt vedlikehold.

Når skal duken legges ut?

Av erfaring og kunnskap om klima og basert på langtidsværvarsel om

oktober eller begynnelsen av november.

Dokumentasjon fra første vinterens resultater vil sannsynligvis foreligge høsten 1997.

ER DU GODT FORBEREDT?

Følgende sjekkliste er hentet fra «Nordisk litteraturstudie om vinterskader»:

Med en bevisst strategi kan man forbedre forutsetningene for greengressets overvintring. Sjekklisten skal være en hjelp for vedlikeholdsansvarlig.

1. Sørg for tilstrekkelig utdanning og kompetanse til å vurdere og iverksette tiltak for å unngå problemer.

2. Kartlegg følgende forhold på greens:

- oppbygging og status
- makro- og mikroklima
- artssammensetning
- risiko for vinterskader

3. Utarbeid en vedlikeholds- og tiltaksplan for å begrense vinterskader. Unngå følgende:

Soppskader:

- sorts- og artsmatriale tilpasset voksested og risiko
- tilpasset gjødsling som fremmer herding
- tilpasset klipping og slitasje for best herding
- tørt mikroklima på greenen
- minimal filtmengde
- gjødsel som ikke fremmer sopp

Mekaniske skader:

- behov for redusert belastning (spill, maskiner og kjøretøy)
- behov for forbud mot belastning (spill, maskiner og kjøretøy)
- minimal filtmengde

Fysiologiske skader:

- sorts- og artsmatriale tilpasset voksested og risiko
- tilpasset gjødsling som fremmer herding
- tilpasset klipping og slitasje for best herding
- tiltak for å unngå is eller stående vann
- tiltak for fjerning av is
- tiltak for å fjerne snø
- hindre uttørking

Rapporten selges i sin helhet fra NGF ca 50 s. kr 100,-

Resultat etter dekkning. Foto Haakan Eriksson.

dukt for spillere og slippe omfattende renoveringsarbeider i vårsesongen. Tiltrekningskraften overfor medlemmer og gjestespillere er betydelig når greenene kan presenteres med sommerkvalitet, allerede tidlig på våren!

Resultater fra forsøkene i Quebec.

Snølagets egenskaper gjennom vinteren bestemte i stor grad resultatet av forsøkene.

Tørr snø med tilstrekkelig dybde, uten is, og med en gunstig temperatur for plantens «dvale» medførte at kontrollruten et år oppnådde samme kvalitet som ovennevnte type 7 og 8.

De andre årene var resultatene sammenfallende med ovennevnte fra Montreal.

3 års forskning viser at effektiv dekkning av greener må inneholde:

a) Sunn bruk av fungicider (soppmidler) før installasjon av duker og

kulde eller snø som forventes å bli permanent kan man beslutte å iverksette utlegging av duk. Det vil si: før permanent snødekke. Det behøver ikke være tele i vekstmassen selv om det er en fordel.

Lengre perioder med +3°C til +5°C ved plantens vekstpunkt etter tildekkning kan gi betydelige negative konsekvenser.

Når skal duken fjernes?

Erstatt vinterdekkningen med vårdekkning (kun permeabel duk) når lufttemperaturen overstiger 0°C. Vinterdekkningen må fjernes når lufttemperaturen overstiger 0°C i lengre tid eller når temperaturen under duken overstiger +3°C til +5°C noen dager.

Når vinterdekkningen erstattes av permeabel duk er det viktig igjen å forebygge angrep av sopp.

Oslo Golfklubb og virksomheten i Norge.

Forsøksfelt legges ut i slutten av

Den fremtidige sjefgreenkeeper

Rutefelt. Foto: Haakan Eriksson.

HVORDAN MENER DU AT FREMTIDENS SJEFGREENKEEPER SER UT?

Paal Midtvåge banekonsulent NGF

Informasjon fra nordisk banekomité hvor det ble drøftet hvilke egenskaper som kreves i fremtiden, for en sjefgreenkeeper med 18 hulls bane eller større.

På nordisk banekomitémøte onsdag 9. oktober ble sjefgreenkeeperens fremtid diskutert. Representanter fra SGF (Sveriges Golf forbund), SGA (Svensk Greenkeeperforening), DGU (Dansk Golfunion) og NGA presenterte følgende innspill:

Per Olof Ljung, SGA

Kompetanse på data.
Bedre maskinkunnskap enn i dag.
Bra arbeidsleder.
Administrativ kompetanse og kan rapportere til styret i klubben.
Godt utdannet innen grønne fag.
Kompetanse innen forvaltning, drift og vedlikehold av bygninger.
Utdannet i presentasjonsteknikk.
Kompetanse innen budsjettering, årsregnskap og revisjon.
Kan uttrykke seg verbalt i forsamlinger og i forhandlinger samt uttrykke seg skriftlig.
Mer arbeidsleder - mindre eget arbeid.
Kan arbeide selvstendig mot mål som klubben fastsetter.

FEGGA arbeider for lik utdanning av greenkeepere i Europa. En gjennomgang pågår og vil foreligge våren 1997.

Bo Ericsson, SGF

Spesielt utdannet innen miljøspørsmål.

Er betraktet som proff på vedlikehold innenfor et komplisert emne - høyere status.

Er godt orientert om den internasjonale utviklingen innen golfbanevedlikehold.

Er assosiert medlem i klubbens styre. Er godt orientert om forsøksvirksomheten i Sverige.

Er lydhør for debatten innenfor greenkeepermiljøet.

Er ansatt som banesjef.

Har vedlikeholdsansvar og økonomisk ansvar.

SGF forventer et generelt rasjonaliseringspress for drift av golfklubber i fremtiden.

Er sjefsgreenkeepere klare til å påta seg ansvaret for hele virksomheten? Har sjefgreenkeeperen den rette kompetansen?

Stål Bø, NGA

Banens viktigste person.

Forvalter bane som representerer en investering på mellom 10 og 25 millioner.

Forvalter personer som representerer 6 - 10 årsverk.

Forvalter maskiner med en markedsverdi på 2 - 4 millioner.

Vedlikeholder banen i samsvar med medlemmenes forventninger. Greenkeeper skal kunne tilpasse seg markedets svingninger i form av forskning, endring av mål for vedlikeholdet osv.

Hvem er sjefsgreenkeeperen:

Leder av en relativt stor virksomhet, en tusenkunstner som kan litt om alt. Store konsekvenser ved feil beslutning.

Den praktisk arbeidende sjefsgreenkeeper forsvinner til fordel for den arbeidsledende.

Egil Hansen, DGU

Har et høyt faglig nivå.

Har kompetanse innen psykologi - er vel rustet til å kommunisere med medlemmene.

Er glad for å gå på jobben.

Kompetanse innen arbeidsledelse og forhandlingsteknikk.

Arbeider med langsiktige planer og mål som forenkler skifte av banekomitemedlemmer.

Prioriterte arbeidsoppgaver for sjefsgreenkeepere som skal møte fremtiden:

- Satse på utdanning.
- Klargjøre egen plassering, rolle-spill og funksjon i organisasjonen.
- Arbeider med langsiktige og kortsiktige mål. Dette gir grunnlag for harmoni og arbeidsro.

Halmrester etter dekking. Foto: Haakan Eriksson.

Tema

FORHANDLERGUIDE

Benytt NGA's firmamedlemmer, de støtter NGA!

13/3 Hauser Golfplan A/S

Grensen 5/7
0159 Oslo

Bjørn Berger

Telefon 22 42 41 94
Telefax 22 42 19 23
Mobil 94 13 02 78

Banearkitekter og
konsulenter.
Landskapsarkitekter.
Medlem av ESGA

Applied Environment Technologies A/S

Eskedal
4890 Grimstad

Eilif Pettersen

Telefon 37 09 13 15
Telefax 37 04 48 32
Mobil 94 58 45 06

Biologisk jord- og
planteforbedring
basert på tangekstrakter.
(alginater)

AS SR/BR avd. GeoPro

Kongsvingerveien
2040 Kløfta

Stein H. Stokkebo

Telefon 63 98 23 10
Telefax 63 98 25 10
Mobil 94 65 57 46

Netlon Advanced Turf gressarmering
Fiberduk, jordarmering, tensar geonett,
asfaltarmering, erosjonssikring,
GeoMur skråning & voller, dremspro-
dukter, membraner, toalett-løsninger.

Bjørn O. Hanche Maskinentreprenør

Baggerødt. 12
3182 Horten

Bjørn O. Hanche

Telefon 33 04 61 25
Mobil 94 15 25 95

Golfbanebygging, graving og
planering, transport.
Steingjerder og steinplukking.
Ref.: BORRE GOLFBANE og
FRITZØE GÅRD GOLFBANE.

Eik & Hausken Oslo A/S

Postboks 56
0614 Oslo

Tore Jacobsen

Telefon 22 32 30 45
Telefax 22 32 37 05
Mobil 94 34 31 59

Gressklippere, traktorer,
toppdressere, luftere, sprøyter,
løvutstyr, flishuggere, tilhengere,
jordfresere, grøfteutstyr.

Felleskjøpet Østlandet

Rosenkrantzgt. 8
0159 Oslo

Morten Eirik Engelsjord

Telefon 22 86 10 00
Telefax 22 42 28 88

SPESIALBLANDINGER FRØ
Gjødsel, veksttorv.
Plantevern.
Drensrør.

Gress Service 90 A/S SCANGOLF HB

Barlindveien 7 Åsa
3500 Hønefoss

Knut Jonsrud

Telefon 32 13 43 88
Telefax 32 13 42 33
Mobil 94 33 51 98

Nasjons- /klubbflagg, køsystemer, bagsskap,
klubbhusmatter, gummiplater, beskyttelsesnett,
utleietrailer, rangeballer, ClubCar, utslagspaller/
matter, skilt/infotavler, tremøbler, gjennvin-
ningsbeholdere, baneutstyr, hullborsliper, sper-
ringer, verneutstyr, arbeidsklær.
Førsteklasses kvalitetsprodukter.

Hako Norge A/S

Prof. Birkelands vei 24 A
1011 Oslo

Tore Syversen

Telefon 22 32 15 00
Telefax 22 32 15 14
Mobil 94 32 87 18

Toro spesialklippere for golf,
sylinder og rotasjonsklippere.
Iseki kompakttraktorer.

Hillevåg Sveise og Gressklipperservice A/S

Kvalebergsveien 21
4016 Stavanger

Gunnar Tveit

Telefon 51 58 97 15
Telefax 51 88 34 32
Mobil 92 01 29 69

Ransomes, Cushman,
Ryan, Brouwer,
Westwood, Mountfield,
Sisis.

FORHANDLERGUIDE

Benytt NGA's firmamedlemmer, de støtter NGA!

Guide

Ivar Ihlens Maskinservice

Kongeveien 49
1412 Sofiemyr

Ivar Ihlen

Telefon 66 80 55 50
Telefax 66 80 55 52
Mobil 94 48 44 69

Forhandler av Ransomes

Perruzzo, Gamberini, Mott
Cushman, Ryan, Steiner, Sisis
Allen og Bolens.

L.O.G. S/L

Økern Torgvei 1
0580 Oslo

Ingunn M. Vågen

Telefon 22 64 33 60
Telefax 22 63 06 36
Mobil 94 40 97 21

Plenfrø.

Plantevernmiddel.

Veksttorv.

Såmaskiner, drensrør.

Leüthens Frøhandel A/S

Postboks 3928 Leangen
7002 Trondheim

Torstein Moe

Telefon 73 91 96 20
Telefax 73 91 15 14
Mobil 94 72 39 48

Forhandler av Ransomes, Cushman
Ryan, Brower, Sisis, Allen, Ariens,
Antonio Carraro og Husqvarna.
Jord, torv, gjødsel, plenfrø.

Nittedal Torvindustri A/S

Gaustadgt. 12
1482 Nittedal

Hans Ording

Telefon 67 07 11 30
Telefax 67 07 28 83
Mobil 94 24 31 01

Veksttorv, dresstorv, torv for
greenoppbygging m.v.
Taktorg; patentert.
Langtidsvirkende gjødsel.
Barkprodukter.

Norsk Ferdigplen A/S

Postboks 42
1960 Løken

Christen Seierstad

Telefon 63 85 01 76
Mobil 94 21 43 35

Ferdigplen.

Veksttorv.

Dekkbark.

Norsk Hydro

Bygdøy allé 2
0240 Oslo

Rolf Gunnar Bjerkebæk

Telefon 22 43 22 54
Telefax 22 43 24 20
Mobil 94 32 46 20

Gjødsel, etc.

Fullgjødsel®.

Kalksalpeter™.

Park™.

Suberba™.

O. Skaaret A/S

Drengsrudbekken 10, Boks 229
1371 Asker

Per Ottar Skaaret

Telefon 66 90 12 91
Telefax 66 90 12 95
Mobil 90 10 57 15

Golfbanebygging.

Greenkeeping på kontrakt.

Vanningsanlegg.

Produksjon - Vekstsand.

Park og Golfmaskiner A/S

Sam Eydesvei 5 B
1412 Sofiemyr

Svein Haug

Telefon 66 80 66 69
Telefax 66 80 61 94
Mobil 92 02 13 20
94 26 63 35

Jacobsen gressklippere,

Atco, National, Turfco.

Green-Line gjødsel.

Golfbaneutstyr. Golfnett.

Drivingrangeutstyr.

PGM AB

Box 1063
S-581 10 Linköping
Email: info@pgm.se

Kurt Revestam

Telefon 00 46 13 27 04 00
Telefax 00 46 13 27 05 86
Mobil 00 46 70 537 511

Importør av Ransomes,

Cushman, Ryan, Sisis,

Brouwer, Peruzzo,

Steiner, Mott.

FORHANDLERGUIDE

Benytt NGA's firmamedlemmer, de støtter NGA!

Reinhart Maskin A/S

Hvamveien 2, Postboks 68
2013 Skjetten

Øystein Nøkland

Telefon 63 84 02 30
Telefax 63 84 21 00
Mobil 94 49 19 74

John Deere gressklippere,
bunkerraker, transportere.
Charterhouse toppdresse-
og gressbehandlingsutstyr.
Amazone vertikalskjærere.

Rhône-Puolenc Agro A/S

Verpetveien 48
1540 Vestby

Hans-Ove Kirkeby

Telefon 64 95 20 60
Telefax 64 95 28 32
Mobil 94 21 61 27

Importør av plantevernmidler.

S/48 Vanningsanlegg - O. Skaaret A/S

Drengsrudbekken 10, Boks 229
1371 Asker

Sigurd Skaug

Telefon 66 90 12 94
Telefax 66 90 12 95
Mobil 90 10 57 13

Rain Bird® vanningsanlegg.
Salg - Service - Montering

Sand-Andersen

Valhallaveien 16
1445 Heer

Egil Andersen, Rune Andersen

Telefon 64 93 00 14
Telefax 64 93 08 63
Mobil 90 62 88 41

GREEN-SAND, DRESS-SAND
BUNKER-SAND
Med eller uten torv og kompost.
All sanden er vasket og støvfri

Svelviksand A/S

Postboks 55
3490 Klokkestua

Frank Gustavson

Telefon 32 79 85 66
Telefax 32 79 85 67
Mobil 94 60 02 65

Golf- vekstmedie. Bunkersand.
Golf- toppdressingsmateriale.
Golf- rehabiliteringsmateriale.
Dreneringsmasse.

Veidekke A/S

Olav Brunborgs vei 4, Boks 3
1360 Billingstadsletta

Svein Huse

Telefon 66 98 53 00
Telefax 66 98 06 73
Mobil 94 55 15 69

Golfbanebygging - totalkonsept.
Prosjektledelse.

Voll Traktor A/S

Kåsen
4340 Bryne

Ove Harald Voll, Jørn Tore Ueland

Telefon 51 42 65 80
Telefax 51 42 65 85
Mobil 94 61 05 99
Mobil 94 60 37 93

Forhandler av Ransomes
Perruzzo, Gamberini, Mott
Cushman, Ryan, Steiner
Sisis, Allen, Kubota og Belos.

VVS Comfort A/S

Tunveien 14, Boks 154
1820 Spydeberg

Gunnar Grimeland

Telefon 69 83 85 85
Telefax 69 83 82 75
Mobil 94 22 30 44

Toro automatiske
vanningsanlegg

Wam Traktorservice

Illedalsveien 16
3410 Sylling

Arild Wam

Telefon 32 85 14 86
Telefax 32 85 22 17

Forhandler av Toro
spesialklippere for golf,
sylinder og rotasjonsklippere.

Alfred Jonsson har arbeidet i Norge som Head Greenkeeper ved Oslo Gk i 8 år, etterpå har han bygget golfbaner i Eda, på Åland og på Waxholm. I dag er Affe pensionist og reisende konsulent. Han skriver for tiden fra Åland, hvor utbyggingen fortsetter.....

Greenkeepers roll i golfklubbens drift är en fråga som diskuteras med många nyanser.

Från att ha varit en person som varit anställd för att klippa gräs så har greenkeepern i dag genom NGA's kursverksamhet utvecklats till en välutbildad fackman som är kompetent att leda banskötseln som banchef.

Det har också skett på många klubbar, men tyvärr är det fortfarande så på några klubbar att styrelsen anser att banekomiteén är mest kompetent att leda bandriften.

Det är inget sämorskt eller skandinaviskt problem, det existerar nog i alla länder som har golfbanor.

Ur John Deeres utmärkta produktblad Golfnytt, har jag lånat några tankvärda rader:

"Kommunikationen mellan styrelsen och den ansvarige greenkeepern kan hos många golfklubbar ta formen av ett 'diktat', där styrelsen bestämmer villkoren."

På Lewes Golfklubb i Sussex ansåg medlemmarna att *"den dåliga kommunikationen hämmade klubbens utveckling."*

Klubbens sekreterare Peter Withe berättar: *"Det ligger i klubbens och medlemmarnas intresse att ge klubben prioritet vad gäller utvecklings- och underhållsprogram, och detta kan vi endast lyckas med då det finns ett nära samarbete mellan styrelsen och greenkeepern och hans personal."*

I fortsättningen berättar sekretäraren om hur utvecklingen i klubben vändes till det bättre på ett påtagligt sätt.

Bandriften kostar i dag så mycket att det behövs goda kunskaper i både ekonomi och banskötsel. Det viktigaste är att ha en långtidsplan för flera år framåt. Hur detta skall ske med en banekomite som kanske skifter personer titt som tätt förstår jag inte.

När jag tänker på ekonomi så är det en fråga med minst två sidor, den ena är den banbudget som styrelsen fastställer och som förhoppningsvis skall ge en perfekt bana.

Den andra är greenkeepers ambitionsnivå som oftast är ett snäpp högre. I en situation när budgeten inte räcker så blir det många arbetstimmar utöver ordinarie arbetstid.

Jag har själv gjort det och har träffat många kolleger som har gjort samma sak. Det är puts och finnish som blir eftersatt när tid och pengar inte räcker till det behov som finns. För golfbanans utseende är det nog så viktigt att det ser snyggt och prydligt ut.

När jag började som greenkeeper 1974 så hade klub-

ben varit utan greenkeeper ett år och hade då anlitat bankonsulenten för att göra en skötselbudget för banan. I denna budget uppskattades personalbehovet till 7.500 tim. Det var inte så välmekaniserat på den tiden och därför var personalbehovet större än i dag.

Utan att tveka så ansåg banekomiteén att 5.500 tim var tillräckligt och styrelsen fastställde detta som tillräckligt för banskötseln. Det fanns naturligtvis inga förslag till vilka banskötseldelar som nedprioriteras utan inställningen var att det blir nog bra ändå.

Att jag hade många övertidstimmar säger sig nog självt. Första året som greenkeeper är man nog lite extra ambitiös och vill visa hur duktig man är.

Här på Åland så är banan nu färdigbyggd och jag arbetar med etableringen och efterputs. Greenfeespelet har ökat i år och klubben måste tacka nej till minst 100 gäster i veckan så her behövs verkligen 9 hål till.

Ha en bra höst
AFFE

OSLO GOLFKLUBB

Oslo Golfklubb er landets største med over 3.000 medlemmer. Vår 18-hulls bane belastes med over 30.000 runder pr. sesong. Vår head greenkeeper har 10 personer med seg i jobben i å holde banen i topp stand. Medlemmene stiller store krav til banens beskaffenhet og vi søker nå en

BANEARBEIDER

med erfaring fra golfbaneskjøtsel eller lignende. Du må være arbeidssom, nøyaktig, pliktoppfyllende, arbeidsbevisst og ha evnen til å omgås mennesker. Du bør være lydhør, høflig og diplomatisk.

Vi tilbyr gode betingelser til den rette. Hybel kan skaffes på golfbanen.

Søknadsfrist: innen utgangen av januar -97

Interessert?

Send CV til Oslo Golfklubb,
Bogstad, 0757 Oslo.

For ytterligere opplysninger kan head greenkeeper kontaktes på telefon 94 34 98 83.

Helse Miljø og Sikkerhet

Pers forhold til golf startet sommeren 1958, som 9 årig, caddy og ballplukker på Bogstad og varte til familien flyttet etter et par tre år.

Etter å ha arbeidet 21 år hos Alfa-Laval, i Norge og internasjonalt, begynte han ved Arbeidstilsynet -7. distrikt, for tre år siden. Han har som ansvarsområde sektoren for industri, bygg & anlegg samt landbruk.

Hans nåværende forhold til golf består i å ha det hyggelig på banen og ikke være opptatt av å senke sitt handikap. Som medlem av Sandnes og Sola Golfklubb påberoper han seg å være medlem av den klubben som både har lengst spillesesong og som utvikler de beste spillerne for «vindfulle baner».

Spørsmål om rett til hel stilling:
En deltidsansatt greenkeeper mener han har rett ifølge arbeidsmiljøloven til å gå over i den nye, hele stillingen som vi har tenkt å annonsere i avisen. Vi ønsker imidlertid å besette denne med en utenfor organisasjonen. Har han rett i dette?

Svar:
Arbeidsmiljølovens § 46A nr. 5 sier at under ellers like forhold har arbeidstaker med redusert arbeidstid fortrinnsrett til å øke sin arbeidstid når stilling blir ledig i virksomheten. Forutsetningen for en slik rett for arbeidstaker er at stillingen helt eller i det vesentlige er tillagt de samme arbeidsoppgaver.

Som paragrafen sier så gjelder dette

ved
Per Stranger-Thorsen
Arbeidstilsynet 7. distrikt

personale som tidligere har fått redusert sin arbeidstid og som senere ønsker å utvide denne. Den gjelder altså ikke for ansatte som i sin ansettelsesavtale har beskrevet at de arbeider deltid.

Svaret blir at han ikke kan kreve dette.

Spørsmål om oppsigelse:
Når en person er ansatt i prøvetid, hva skal til for at han kan sies opp? Hvilke grunner kan man anføre?

Svar:
Oppsigelsen må som for fast ansatte være saklig begrunnet i virksomhetens, arbeidsgiverens, eller arbeidstakerens forhold, jfr. arbeidsmiljølovens (AML) § 60. Den må videre begrunnes i arbeidstakerens tilpasning til arbeidet, faglig dyktighet eller pålitelighet. (Arbeidsmiljøloven § 63) Arbeidsgiver må foreta en vurdering og et skjønn av den prøvetidsansattes funksjon i arbeidet og relasjoner på arbeidsplassen.

Arbeidsgiver har plikt til å gi vedkommende nødvendig instruksjon for å fungere bra i stillingen. I alle tilfelle må vedkommende få en tilrettevisning og advarsel om hvordan han/hun ligger an før det blir aktuelt med en oppsigelse.

Spørsmål om krav til verneutstyr:
Hvis en person får legeerklæring for at han ikke kan bruke hjelm eller annet verneutstyr på et område hvor bedriften har bestemt at slikt verneutstyr skal brukes, hvordan skal bedriften forholde seg da?

Svar:
Bedriften har en plikt til å prøve å sette vedkommende til annet passelig arbeide. Arbeidstakeren må bli tilbudt et annet arbeide. Hvis vedkommende avslår dette, kan oppsigelse være siste utvei. Hvis det ikke finnes annet arbeide til vedkommende i virksomheten kan oppsigelse være aktuelt. Men bedriften må først strekke seg langt i å prøve andre muligheter først.

Spørsmål om prosedyrene rundt oppsigelse:

Vi har måttet gå til avskjedigelse av en ansatt. I brevet til denne glemte vi å opplyse om hans rett til forhandling og rett til å reise søksmål. Nå hevder den det gjelder at avskjedigelsen er ugyldig da den ikke har fulgt prosedyrene i arbeidsmiljøloven. Hva svarer jeg til dette?

Svar:

Formkravene til en avskjedigelse er de samme som for en oppsigelse.

Det følger av § 66 nr. 2. Manglende formkrav i en oppsigelse eller avskjedigelse vil føre til at arbeidsmiljølovens søksmålsfrister ikke gjelder.

Hvis formkravene ikke er oppfylt og dersom arbeidstakeren går til søksmål innen 4 måneder etter at oppsigelsen fant sted, skal oppsigelsen kjennes ugyldig, med mindre særlige omstendigheter gjør dette åpenbart urimelig, ifølge § 57 nr. 2, tredje avsnitt.

Dette gjelder ikke ved avskjedigelser, jfr. arbeidsmiljølovens § 66 nr. 2.

Svaret på ditt spørsmål er derfor at avskjedigelsen er ugyldig fordi den ikke fullt ut fyller formkravene.

Spørsmål:

Vi er en nystartet golfklubb som skal bygge nytt klubbhus m.m. Hva er viktig å huske på ifølge den nye byggherreloven?

Svar: Bl.a. annet dette:

Før bygge- og anleggsarbeidene tar til, må byggherren eller prosjektlederen lage en plan som sikrer fullt forsvarlig arbeidsmiljø for hele bygge- og anleggsperioden, jfr. § 8 i «Byggherreloven».

Den som er ansvarlig for virksomheten (byggherren) og som omfattes av forskrift om internkontroll av 01.01.92 har plikt til å påse at de entreprenører eller leverandører virksomheten engasjerer, har et internkontrollsystem som på en tilfredsstillende måte omfatter de aktiviteter som drives i virksomheten, jfr. § 13 i forskriften om internkontroll.

Kopi av forhåndsmeldingen til Arbeidstilsynet skal settes opp synlig på byggeplassen og ajourføres, jfr. § 9 i «Byggherreloven».

For øvrig skal arbeidstakerne holdes løpende informert om tiltak som treffes med hensyn til sikkerhet på byggeplassen, jfr. § 15 i «Byggherreloven».

«Mangler typegodkjenning i Norge».

GRESSKURS'97

Idrettspris for de som kommer med fly:
 Bruk blankett som klubben har mottatt.
 Kontakt klubbens reisebyrå eller Braathen Safe.

Oppgi reisens formål:
 idrettspris som medlem av NGA/NGF.
 Husk avbestillingsforsikring og at reisen må

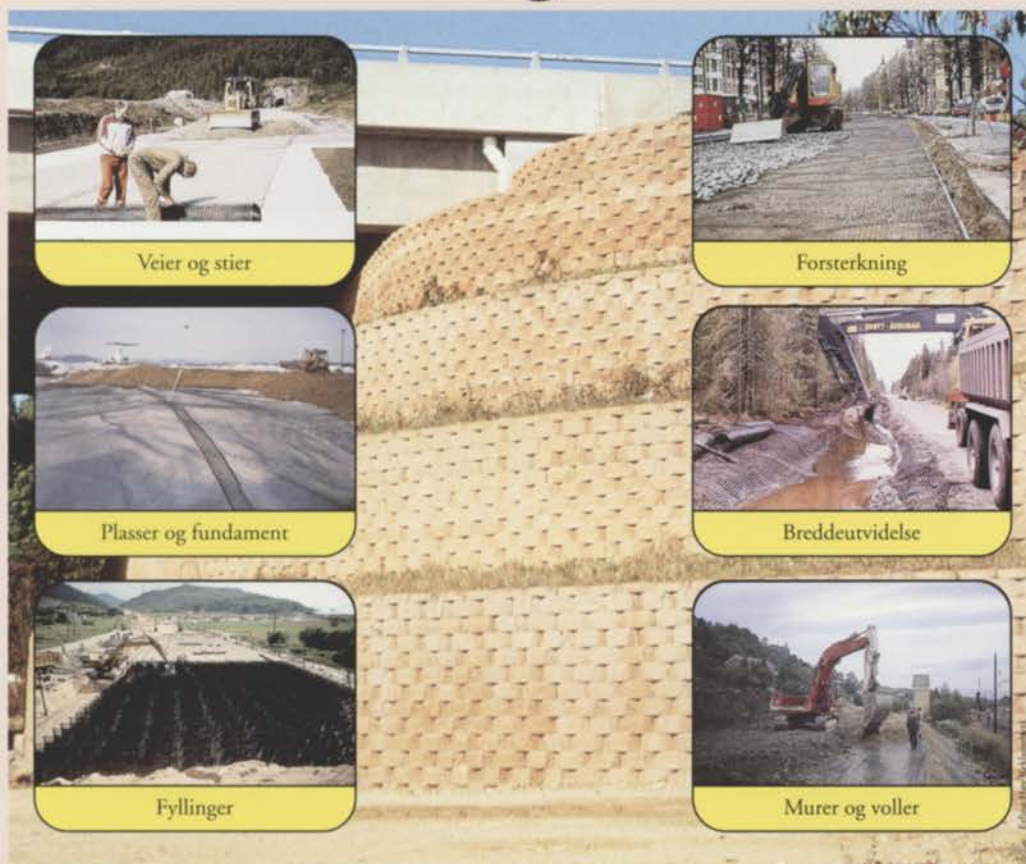
bestilles og betales av den enkelte i god tid.
 Det er god bussforbindelse til hotellet med
 avgang fra bussterminalen ved Oslo S.

Flere detaljer sendes ut sammen med bekreftelsen
 medio desember.

For flere detaljer se side 7.

Tensar geonett

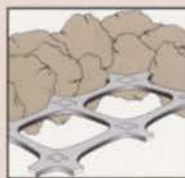

Når funksjon og dokumentasjon teller

Tensar geonett er et stivt nett med faste knutepunkter. Tensar geonett armerer konstruksjonen ved at massene forkiles og låses i nettets ruter. Bruk av Tensar geonett kan gi meget store besparelser i forhold til teknisk likeverdige tradisjonelle løsninger. Besparelser på opptil 50% er ofte realistisk.

Tensar SS-nett for 2-dimensjonal belastning.

Tensar RE- og ER-nett for 1-dimensjonal belastning.

- Bygging av veier, stier, plasser og idrettsbaner på bløt grunn som myr, leire og silt.
- Forsterkning av veier og plasser med dårlig bæring.
- Fundament for pelerigg og andre tunge maskiner.
- Breddeutvidelser og kantforsterkninger.
- Lastfordeling over peler i fyllinger.
- Fundament for fyllinger, spesielt Tensar geocell.
- Bygging av murer, landkar, voller og bratte skråninger.

Avd. GeoPro gir teknisk bistand i bruken av våre produkter, både i form av befaringer, idèskisser, løsningsforslag, detalj-dimensjoneringer og oppfølging av anleggsarbeider.

AS SR/BR Avd. GeoPro
 Kongsvingerveien - 2040 Klofta
 Tlf. 63 98 23 10 Fax. 63 98 25 10
 Trondheim: tlf. 73 90 13 40 fax. 73 90 13 65

NGA - SALG

NGA TILBYR NYE PRODUKTER:

Ta kontakt med Lars Linde:
mob. 943 49 883, han har mottatt vår-
kolleksjonen til NGA.

BESTILL SNAREST! slik kan *du* repre-
sentere NGA på banen i sommer.

Husk !
NGA PIN 50,-

KURSKOMPENDIER UTARBEIDET TIL
NGA's GRESSKURS '92, '93, '94 og '95:

- '92 Anleggelse av golfbaner
Vekstlag - gress - etablering.
Pleie av nyetablerte golfgreens.
- '93 Sykdommer.
- '94 Gjødslingsproblematikk m.m.
- '95 Vekstlag, rotvekst, spirehemming
Komprimering.
Elementær marklære

PRIS PR. STK.: 195,-
4 stk. for 695,-

"COMPENDIUM OF TURFGRASS DISEASES"

Kompendium om sykdommer
på gress, med fargefotos.
100 sider, amer., pris 245.-

**Ring eller fax din bestilling til
NGA IDAG!**
Prisene inkluderer porto.

MEDLEMSKAP

**Norwegian
Greenkeepers
Association tilbyr
medlemsskap for kr 500**

**Dette inkluderer
abonnement på:**

- GRESS-forum
- Greenbladet (svensk)
- Greenkeeperen (dansk)

Medlemskategorier:

- Aktivt medlemsskap
- Passivt medlemsskap
- Firma medlemsskap

**For søknadsskjema
Ring 62 35 43 36
Fax 62 35 41 06**

PRODUKTNYTT

Ny rotorklipper fra Ransomes

PGM introduserer Ransomes
Frontline 728D rotorklipper som byg-
ges ved Cushman fabrikken.
Maskinen har en 28 hk vannavkjølt
Perkins dieselmotor. 1,6 eller 1,8
meters hydraulisk drevet klippepadde
som har et "mulching" -system for
finfordeling av gressavklippet.
Maskinen har hydrostatisk drift.
Klippehastigheten er maks. 11 km/t,
transporthastigheten er maks. 17

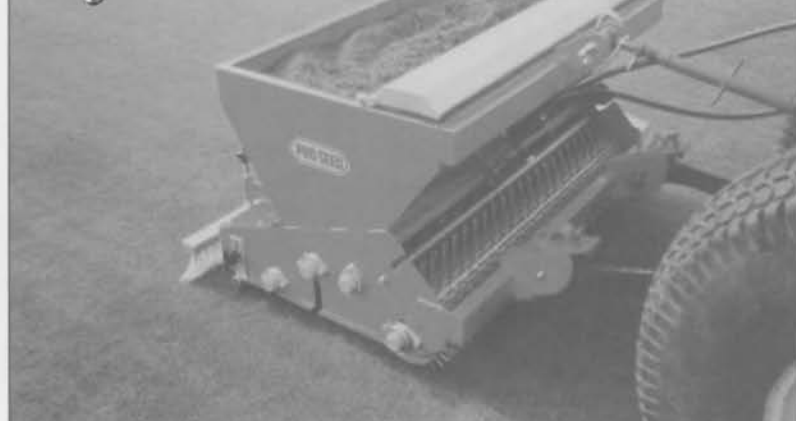
km/t. Maskinen har servostyring og
automatisk differensialspærre som
standard.

Fontline 728D finnes i 4-hjulsdrev
versjon med utskjaltbar 4-hjulsdrift i
transportstilling. Maskinen kan utsty-
res med hytte.

For ytterligere informasjon kontakt
din forhandler.

Importør PGM tlf.: 0046 1327 0400.

Ny Pro-Seed maskin

Reparasjonssåing er en mye brukt
teknikk for renovering av velbrukte
arealer med gressmark uten at de nor-
male aktiviteter blir forstyrret, og det
er dette den nye Pro-Seed maskinen
ble designet for.

Pro-Seed er en maskin hvor alt blir
gjort i en operasjon. Den brukes sam-
men med en traktor eller annet
arbeidsredskap på min. 16 HK. Den
perforerer små hull (1296 pr m²),
breisår, toppdresser og deretter bør-
ster frø og dressblandingen ned i hul-
lene, og gressplen er klar til bruk
igjen.

Foran på Pro-Seed er det en piggval-
se i hele arbeidsbredden (1117 mm).
Piggvalsen har grove tinner som
lager hullene i bakken for frøene.
Trommelen har 880 tinner, hver med
en diameter på 8 mm og en maksi-
mum arbeidsdybde på 35 mm.
Tinnene er arrangert slik at de gir
1296 hull pr m² etterhvert som
maskinen kjøres fremover. Dybden
kan justeres, men det anbefales en
dybde på 5-15 mm for frø+dress
blandingen.

Frøet ligger i en beholder foran, over
trommelen, med en annen beholder
bak for dressmaterialet. Frøbe-

holderen har en gummikant, for å hin-
dre vibrasjonsstøy fra lokket, og har
en kapasitet på 62 l. Beholderen til
dressmaterialet har kapasitet på 195
l.

Frøfordelingen blir kontrollert av et
Gandy system, levert av BLEC.
Justering av såmengden er trinnløs.
Driften av maskinen er mekanisk fra
piggvalsen, dette betyr at utsådd
mengde er direkte relatert til fremdrif-
ten.

Utmatingen av dressmasse er også
relatert til fremdrift, og føreren kan
velge det mest hensiktsmessige for-
hold mellom fremdrift og utmating.
Frø og dressmassen mates ned på bak-
ken, flyttes og blandes av en roterende
børste, og det er nå det meste av mate-
rialet presses ned i hullene som er
laget av piggvalsen.

En hydraulisk motor driver børsten,
og den trenger en hydraulikkpumpe
som leverer minst 15 liter pr min.
Avslutningen i prosessen er den bakre
vertikale børsten som har justerbar
tyngde/belastning, til å børste overfla-
ten, fylle eventuelle resterende hull og
etterlate en jevn, flat overflate.

Importør Eik & Hausken Oslo A/S, tlf
22 32 30 45.

Plenbehandlingsutstyr for idretts- og golfbaner

Reinhardt Maskin er nå totalleverandør av maskiner til vedlikehold av grøntanlegg. Vi har maskiner bl.a. til såing, ettersåing, lufting, vertikalskjæring og toppdressing. For klipping og oppsamling på idrettsbaner har John Deeres plen- og parktraktorer vært ledende på markedet i flere år. I tillegg leverer vi John Deere spesialgressklippere for både parkanlegg og golfbaner.

Ta kontakt, så sender vi de spesialbrosjyrene du måtte ønske..

Amazona vertikalskjærer

Charterhouse toppdresser

Charterhouse dresenett

Charterhouse dyplufter

John Deere LX188 m/gressklipper og oppsamler

John Deere 955 m/gressklipper og oppsamler

Verti-Drain dyplufter

Prodana plenleggings-maskin

John Deere F1145 m/183 cm gressklipper

Verti-Seed etter-såings-maskin

Charterhouse ettersåings-maskin

REINHARDT

Reinhardt Maskin A/S

Hvamveien 2, 2013 Skjetten. Tlf. 63 84 02 30
Hovedkontor: Elvegaten 4, 4610 Kristiansand.
Tlf. 38 02 60 20

LEGG GJERNE RETT PÅ FAXEN 63 84 21 00

JA takk, vi vil gjerne ha informasjon om plenbehandlingsutstyr

FIRMA.....

Kontakt.....

Adresse.....

Postnr/sted.....

Tlf og Fax.....

Reinhardt Maskin A/S
Postboks 68
2013 Skjetten

FRIMERKE
ELLER RETT
PÅ FAX

Feedback 96

Foto: Stål Bø

Med håp om en viss form for avkobling, reiste 25 greenkeepere fra Skandinavia over til Midtvesten i USA for å delta på John Deere's "feedback 96"

Etter 20 timer med fly og buss var vi ved bestemmelsesstedet.

Første dagen ble viet et besøk av stedet, hvor smeden John Deere, startet sin virksomhet. I dag kalles den John Deere Company.

Problemet for datidens farmere var kladding på veltefjela av tre under pløying med den gammeldagse tre-plogen.

John smidde derfor ei veltefjøl av stål. Dette fungerte så bra i praksis at farmere fra hele Midtvesten kom til smia for å få fatt i mister Deere's plog. Dette var ved begynnelsen av dette århundret og dermed en del av den historie som Amerikanerne vedkjenner seg og vil ta vare på.

I dag sysselsetter John Deere Company mange tusen mennesker og hadde i løpet av årets første 7 mnd., en omsetning på ca \$ 8 milliarder (ikke norske kroner) og en fortjeneste på \$ 650 mil.

Ett av satsning områdene til JD er maskiner til vedlikehold av grøntarealer, innbefattet golf.

For å tilfredsstille de krav som vår profesjon stiller, har de tatt det skritt å invitere greenkeepere til demonstrasjon. Her skal det gis tilbakemelding skiftelig etter prøving av hver enkelt maskin med ros og ris og forhåpentligvis forslag til forbedringer. JD's produktansvarlige og konstruktører var hele tiden til stede for og ta del i de erfaringer og meninger den enkelte måtte ha om de forskjellige produkter.

Foto: Stål Bø

Vi fikk samtidig se og prøve nye produkter som enda var på konstruksjonsstadiet.. Dette er ting som setter praten i gang og erfaringer kommer frem blant greenkeepere. Det var første gang at greenkeepere fra Europa var invitert til denne type besøk. Dette antagelig fordi at vi har noe lengre gjennomsnittlig beinlengde en meksikanere som bruker som mal når de bestemmer sete/ rattplassering på vedlikeholdsmaskiner. (gjelder forresten de fleste maskinprodusentene)

Vi ble invitert til middag på Mississippi River i en gammeldags hjulbåt, dette var en imponerende reise gjennom sluser og forbi game jernbanebroer som svingte seg på krans, for å gi plass til båttrafikken.

Neste dag ble viet besøk på delelager og distribusjonsnett for deler til maskinene, dette lageret var ikke annerledes enn alt det andre vi så i

Foto: Stål Bø

Amerika; nemlig stort. Etter nok en reise kom vi til fabrikkene hvor de lager maskiner for vedlikehold av grassarealer. Her ble det spytet ut maskiner av forskjellige typer og størrelser. Inn med en stålbit og ut kom en ferdig lakkert klippemaskin. Når man ser hvilket volumet som produseres, kan man lettere se hvor lite det norske markedet er.

Neste stopp var golfspill på Grand Lake Geneva, etter nok en busstur på noen timer. Vi ble satt opp i flighter på fire, to mann pr bil, med ett sett køller på deling. Så bar det i vei.

Flott bane med masse vann rundt hver eneste kolle og treklynge. Det var flere som spilte en anstendig runde, selv om den måtte avsluttes før alle hadde spillet ferdig.

Til slutt bar det til New York med

to hele dager med sightseeing som resulterte i en forståelse av hva en storby egentlig er; Masse mennesker, enda mere eksos og nesten total mangel på gammel kultur. Turen var en opplevelse og kollegaene fra våre naboland var det en fornøyelse og bli kjent med. Takk for en hyggelig tur.

Hilsen Stål Bø

Fairway

Kun TORO Turbindrevne spredere med 2 hastigheter klarer jevn nedbør på hele Fairways bredde ved enkel rekke med Fairwayspredere 120° normal og 60° sakte fart.

Green

Blir det for vått på utsiden av Green? Prøv TORO Golfspredere med 2 hastigheter. Vannmengden på utsiden av Green blir redusert med 50% 180° normal og 180° sakte fart.

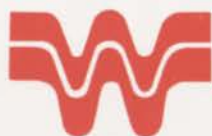
3 års Garanti på Golfspredere

Vi har gode referanser å vise til når det gjelder Automatiske Vanningsanlegg fra plashoppbakker, idrettsanlegg, golfbaner, til gravlunder og parker. Ønsker dere ytterligere informasjon, eller har vanningsproblemer som ønskes løst.

Ta kontakt med oss
- det lønner seg.

AUT. RØRLEGGEBEDRIFT

VVS COMFORT A.S

1820 SPYDEBERG

Tlf. 69 83 85 85 - 69 83 77 70. Fax. 69 83 82 75

**Over 20 års erfaring med TORO
vanningsanlegg i Norge.**

VIDEREUTDANNING I SVERIGE!

NGA og NGF har nå reservert et antall plasser ved vårens kurser i Sverige. Målgruppen er banepersonale eller personer som tenker å begynne på en golfbane. Kursene krever ingen praksis, men det vil være en fordel.

Kursene varer i fem uker og benevnes «grundutbildning för banpersonal» (GUB). Etter noe praksis finns det mulighet for videreutdanning gjennom VUB (Vidareutbildning för golfbanepersonal) og senere HUB (Högre utbildning för golfbanepersonal).

Ved fem ukers kursene tas følgende temaer opp til diskusjon:

- Golfbanebygging
- Golfbanearkitektur
- Jordlære
- Gjødslære
- Drenerings- og vanningsteknikk
- Gresskunnskap
- Vedlikeholdsmaskiner til grøntanlegg
- Økonomi og regnskap
- Arbeidsmiljø

• Økologien på en golfbane

Kurs A: Ørebro 10 febr. - 14 mars -97

Kurs B: Falun 10 febr. - 14 mars -97

Kurs C: Åkarp 24 febr. - 27 mars -97

Kursavgift: SEK 13.500.

- Samtlige skoler kan skaffe rimelig opphold.

Påmelding innen 16 desember 1996 til Norges Golfforbund, v Paal Midtvåge.

Husk vi har et fåtall plasser reservert!

HVA ER NGA

Norwegian Greenkeepers Association (NGA) eller Norsk Greenkeeperforening er en interesseforening for ansatte ved golfbanene i Norge. NGA er åpen for medlemskap fra fotballbaner, tillitsvalgte i golfklubber eller idrettslag, med andre ord; alle som har interesse for dyrking og pleie av gress til sportsbruk.

Foreningen har tre kategorier medlemskap:

Aktive medlemmer forutsettes å ha minst sesongvis ansettelse innenfor vedlikehold av en golfbane.

Passive medlemmer inkluderer alle som ikke fysisk jobber på en golfbane.

Den tredje kategori (firmamedlemskap)

er for firma som leverer varer eller tjenester til golfindustrien.

NGA samler medlemmene hvert år, andre uka i januar, til en ukes etterutdanning samt til kortere faglige treff i løpet av sesongen. Alle kategorier medlemmer mottar hvert år fire fagblader fra hvert av tre Nordiske land; Norge, Sverige og Danmark.

NGA-CUP 1996

Som ved de to forrige turneringene måtte også årets turnering flyttes p.g.a. store nedbørsmengder. NGA-Cup'96 skulle ha gått på Bærum Gk, men banen måtte stenges. Turneringen ble flyttet til Ballerud korthullsbane, takket være velvillighet fra Johannes Faale. Vandrepokalen ble i år erobret av Fridtjof Myhre, på hjemmebane!

Resultat A-klassen
1 Fridtjof Myhre 25 p.
2 Bjørn Iversen 23 p.
3 Jan Mosebekk 22 p.

Resultat B-klassen
1 Knut Gamkinn 24 p.
2 Pål Kornerud 23 p.
3 Finn Aas 18 p.

HUSK

Innkalling til årsmøte i NGA
på Sundvollen Hotell
torsdag 9. 1. 1997 kl. 17.15.
Årsmøtesaker iflg. vedtektene.

Bygging, drift og vedlikehold

Greenkeeper International

British & International Golf
Greenkeepers Association
ISSN 0961-6977

ca 60 s. £44.-/12 pr år.

The Groundsman

The Institute of Groundsmanship

50 s. £48.-/12 pr år.

Journal + Turfgrass Bulletin

The Sports Turf Research Institute

STRI Bingley

ISSN 0561-6832 en pr år, samt

ISSN 1362-9255 ca 40 s. £45.-/4 pr år.

Greenside

Golf Course Superintendents

Association of Ireland

Email: gcsai@indigo.ie, 12 sider.

Golf Course Management

Golf Course Superintendents

Association of America

ISSN 0192-3048 ca 160 s. 12 pr år.

USGA Green Section Journal

United States Golf Association

ISSN 0041-5502 ca 34 s. \$30.-/6

Email: <http://www.usga.org>

Greenkeeperen

Dansk Greenkeeper Forening,

inkl. i NGA medlemskap

Greenbladet

Swedish Greenkeepers Association,

inkl. i NGA medlemskap

ISSN 1102-5018 ca. 70 s.

Bunker

Finnish Greenkeepers Association

ISSN 0787-5495, finsk tekst

Rasen+Greenkeepers Journal

ISSN 0341-9789,

Tysk tekst, 76 s. DM 54.-/3 pr år

UTVIKLING AV GOLFBANE-

BYGGEPROSJEKTER:

Kvalitetsveileder for golfbanepro-

sjekter

NGF 250 sider 500.-

Jordanalyser ved bygging og vedli-

kehold av golfbaner

NGF 20 sider 10.-

Golfbaneanlegg, bane- og øvelses-

område, standarder og markedspriser

NGF 35 sider 25.-

Golfbaneanlegg, bane- og øvelses-

område, anbefalt struktur for teknisk

beskrivelse

NGF 16 sider 10.-

Retningslinjer for søknad om golf-

baneanlegg

NGF 30 sider 20.-

DRIFT AV GOLFBANEANLEGG:

Rapport fra litteraturstudie om vin-

terskader

NGF 51 sider 100.-

Faktaskrift - Drenering av golfbaner

SGF 34 sider 100.-

Faktaskrift - Bevattning av golfbaner

SGF 58 sider 100.-

Faktaskrift - Gräsforsök på

golfbaner

SGF 128 sider 150.-

TILGJENGELIG

FRA NGA:

KOMPENDIER FRA

GRESSKURS'92-93-94-

95-96: 195.- pr stk.

COMPENDIUM OF

TURFGRASS DISEASES

American Phyto-

pathological Society

1983-92 245.- pr stk.

FAGBØKER:

Golf Course & Grounds Irrigation

and Drainage

Pennsylvania State University 1984

ISBN 0835925633

Turfgrass Science and Culture

James B Beard

Michigan State University 1973

ISBN 013933002

Turfmanagement for Golf Courses

James B Beard

USGA 1982 ISBN 0023076607

The Care of the Golf Course

STRI 1992 ISBN 1873431023

Liste over tilgjengelige publikasjo-

ner fra STRI, Bingley, kan sendes på

NYHET Interaktiv CD-ROM

"Turfgrass Diseases: Diagnosis and Management" av Schulman og MacDonald. Inkluderer materiale fra "Compendium of Turfgrass Diseases" av Smiley og Clarke. Denne CD-ROM er laget for å hjelpe til med identifisering av hvilke sykdommer som påvirker plantene og forklare hvordan man kan behandle problemene.

OBS! Alle henvisninger vedrørende behandling med plantevernmidler gjelder midler som er godkjent i det landet hvor denne CD-ROM er produsert. Sjekk alltid hvilke midler som er godkjent.

Pris ved bestilling før 31.12.96:

US\$ 265.- Etter 31.12.96:

US\$310.- Frakt kommer i tillegg.

Systemkrav:

Macintosh

System 7.0.1 eller nyere

68030/ 25 Mhz eller hurtigere

8 Mb RAM 256 farger

Dobbel hastighet CD-ROM

Windows

Windows 3.1 eller Windows 95

486 eller høyere 8 Mb RAM

SVGA monitor (256 farger)

Dobbel hastighet CD-ROM

Golf Course Preparation

Viser seks forskjellige arbeidsoperasjoner:

- duggfjerning
- korrekt flytting av tee-markører
- vedlikehold av baneutstyr
- merking
- bunkerrenovering
- hullskifting
- Varighet: 30 minutter
- Pris: kr 200.-
- Selges fra BIGGA eller NGA

De forskjellige operasjonene relateres til

«Treningsmanualen for Greenkeepere». (denne har nylig blitt oversatt til norsk og vil bli tilgjengelig fra NGA)

Drift og vedlikehold av gressbaner

Denne videoen viser forskjellig utstyr for praktisk vedlikehold. Noen av maskinene er en nødvendig investering for ethvert anlegg, mens de maskinene som ikke benyttes så ofte kan leies eller anskaffes sammen med andre.

Manus: Hans Petter Hansen og Per Ulseth.

• Varighet: 20 minutter

• Pris: kr 250.-

• Selges fra Norges Fotballforbund tlf 22024500

Never change a winning team ...

Agrostis capillaris

bardot

*Festuca rubra
trichophylla*

barcrown

*Festuca
rubra commutata*

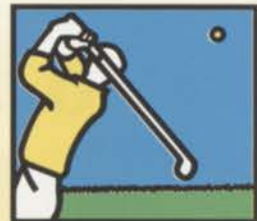
bargreen

... on a winning green!

Barenbrug har vist seg å være en vinner i foredling av gresssorter med stor tilpasningsevne som tilfredstiller kravene til moderne greenskjøtsel:

- ☒ superb tetthet
- ☒ god sykdomsresistens som reduserer behovet for sprøyting

- ☒ nøysomhet, krever lite gjødsel og vann
- ☒ god slitestyrke og varighet
- ☒ meget smale blad som gir en god "putting"-overflate
- ☒ lavtvoksende, krever derfor mindre vedlikehold
- ☒ god overvintringsevne

BARENBRUG

**"Vinneren skapes med å velge Barenbrugs beste
kvalitetsorter for greener."**

Spør din frøleverandør etter disse toppsortene!

Barenbrug Holland BV, P.O. Box 4, 6678 ZG Oosterhout, The Netherlands.
Phone (31) 8818 1545, Fax (31) 8818 1743